

**Оперативна інформація щодо фітосанітарного стану
сільськогосподарських культур у господарствах Херсонської області
станом на 31.07.2025**

Соняшник – налив насіння, цвітіння. Діаметр кошику в середньому становив 6 см. Висота рослин 77 см. Стан посівів незадовільний.

Кукурудза – молочна стиглість.

Овочеві – *томати*: посівні – зелена, повна стиглість, *розсадні* – повна стиглість; *капуста* – збирання; *кавун* – збирання, досягання плодів.

За даними Херсонського обласного центру з гідрометеорології на Херсонщині протягом третьої декади липня продовжувала утримуватися суха та спекотна погода. 26-27, 29 липня на Агromетеорологічній станції Херсон зафіксували чергові температурні рекорди, спека не відступає.

Лише 30 липня у Бериславському районі холодний фронт обумовив подекуди опади і сильний вітер.

Максимальна температура повітря підвищувалась у найтепліший день до +39-40°C. З максимальною температурою +30°C та вище нараховувалось 9-10 днів.

Мінімальна температура повітря знижувалась у прохолоднішу ніч декади до +18-19°C.

Поверхня ґрунту в денні години нагрівалась до +65-69°C, в нічні години охолоджувалась до +18°C.

Середня декадна температура ґрунту на глибині 10 см становила +30-31°C.

Агromетеорологічні умови як і у попередній декаді залишались **надзвичайно складними**. Вологозапаси у ґрунті до метра вичерпані. Внаслідок ґрунтової та повітряної посухи відмічалось посилення передчасного підсихання листків нижнього ярусу соняшнику та слабе формування репродуктивних органів (маленький кошик).

На неугіддях, узбіччях доріг, неорних землях, пасовищах, балках триває живлення личинок V віку та дорослих окрилених комах саранових нестадних видів (кобилка блакитнокрила, кобилка темнокрила, хрестовичка мала, кобилка чорносмугаста) за середньої чисельності 0,5-5 екз./м² та екземплярів італійського пруса і сарани марокканської за середньої чисельності 0,5-2 екз./м². За віковим складом личинки V віку – 5%, дорослі комахи – 95%. Скупчення в куліги не виявлено, заселення шкідниками сільськогосподарських посівів не виявлено.

В першій половині серпня на **неугіддях, пасовищах, балках, багаторічних травах** завершуватиметься розвиток личинок саранових та перехід їх в дорослу стадію, яке розпочалося в липні. Фітофаги паруватимуться, самки відкладатимуть яйця у ворочки в ґрунт на глибину 2-5 см, після чого відмиратимуть, чим і закінчиться їх річний цикл розвитку.

Продовжується розвиток *лучного метелика* II покоління. Перевищення економічного порогу шкодочинності та пошкоджень сільськогосподарських культур не відмічено. Середня чисельність гусениць на крайових смугах обстежених площ посівів соняшнику, кукурудзи та багаторічних трав складає 0,5-1,3 екз./м², максимальна 2,0 екз./м². За середньодобової температури понад 25°C, що відповідає денній 30...35°C, живлення гусениць призупиняється, вони починають мігрувати в пошуках оптимальних умов. Усе це обмежує життєздатність й інтенсивність розмноження і, відповідно, - чисельність наступного покоління. В I-II декаді серпня розпочнеться заляльковування шкідника.

Триває літ *озимої совки* другого покоління. Середня чисельність метеликів на світлові пастки коливається від 1 до 2 екз. на світло пастку за ніч.

В посівах просапних та овочевих культур триває харчування гусениць листогризух совок другого покоління. Гусеницями совок заселено від 15% до 45% обстежуваних площ посівів кукурудзи, соняшника та томатів, середня чисельність гусениць складає 0,5-1,5 екз./рослину, максимально 3,0 екз./рослину, пошкоджено від 10% до 25% рослин в слабкому та середньому ступені. У спекотні дні спостерігалась загибель від 5% до 10% гусениць совок молодших віків від зневоднення.

У посівах кукурудзи триває розвиток та живлення гусениць *стеблового кукурудзяного метелика*. Шкідником заселено до 22% площ та до 5% рослин, пошкоджено від 1% до 3% рослин. Чисельність гусениць середня - 0,8-1,3 екз./рослину, максимальна 2,0 екз./рослину. Підвищений температурний режим і низька вологість повітря не сприяють розвитку шкідника.

Клоп - шкідлива черепашка. У звітному періоді розпочався переліт клопів у лісосмуги на місця зимівлі. За попередніми даними перелетіло 30% клопів, чисельність становить - 0,3 - 1,0 екз./м².

Попелиць виявлено на 35% обстежених площ посівів кукурудзи, заселено 2,5% рослин, середня чисельність – 1 колонія на рослину, максимально – 2 колонії.

Продовжується харчування гусениць різних віків *бавовникової та інших листогризух совок* II покоління, заселено до 25% обстежених площ, за середньої чисельності – 1,0 гус./рослину, максимум 2,0 гус./рослину, при заселенні в середньому – 5-10 % рослин.

Живлення гусениць *стеблового кукурудзяного метелика* спостерігається на 22% обстеженої площі, заселено в середньому 5% рослин. Чисельність личинки склала 1,3 екз./рослину.

На рослинах соняшнику, за чисельності 1 колонія на гектар, продовжують шкодити *геліхризіві попелиці*, якими заселено та пошкоджено від 10% до 15% рослин, на 50% обстежуваних площ.

Звичайним павутинним кліщем заселено 40% обстежених площ, у середньому – 10%, максимально – 15% рослин, за середньої чисельності 4,1 екз., максимально – 10 екз./лист.

Трипсами заселено до 20% обстеженої площі, від 5 до 20% рослин, чисельність становить 2 – 5 екз/лис.

Гусеницями **соняшникової вогнівки** 2-4 віку заселено до 10% обстежених площ, заселено до 5% рослин, середня чисельність 0,7 гусінь на рослину, максимально 1,0 гус/рослину.

На 20-35% обстежених площ відмічено пошкодження 15-20% рослин гусеницями **листогризучих совок** за чисельності 1,0 екз. на рослину, максимально 2,0 екз/рослину. Гусениці пошкоджують корзинки соняшнику, виїдаючи в них отвори. У разі сприятливих погодних умов це може спричинити проникненню інфекцій, зокрема різноманітних видів гнилей, що не тільки погіршує якість урожаю під час збору, але й призводить до його втрат.

Суха спекотна погода стримує розвиток і поширення хвороб соняшника. **Фомозом, септоріозом, альтернаріозом** уражено від 1,5% до 3% рослин, на 20% обстежуваних площ, розвиток хвороби 1,5%.

Внаслідок ґрунтової та повітряної посухи відмічається посилення передчасного підсихання листків нижнього і середнього ярусу соняшнику та слабке формування репродуктивних органів (маленький кошик).

Завершується живлення **колорадського жука** літньої генерації на всіх рослинах родини пасльонових. Чисельність шкідника на баклажанах і томатах у приватному секторі (заселено до 15% рослин) жуків – максимально 2 жука на рослину, яйцекладок 1 екз/рослину, личинок 5 екз/рослину.

На **баштанних культурах** триває живлення **трипсів** та **попелиць**, середня чисельність 4,0 екз /рослину, максимально до 8 екз/рослину, пошкоджено до 22% рослин. 20% рослин баштанних культур на 30% обстежених площ заселені **звичайним павутинним кліщем**.

Повсюди огірки, баштанні культури (кавуни, дині) у приватному секторі хворіють на **бактеріоз, пероноспороз, антракноз**. **Бактеріозом** уражено від 1% до 3% рослин, **пероноспорозом** – до 3% рослин, **антракнозом** – до 3% рослин, на 10-30% площ. **Фузаріозним в'яненням** на баштанних культурах уражено до 3% рослин баштанних культур.

Скрізь у приватному секторі томати за чисельності 0,7-1,5 гус/рослину, максимально 3 гус/рослину пошкоджують гусениці **совок (городньої, бавовникової, карадрини)**. **Фітофторозом** уражено до 5% рослин на 45% площ, розвиток хвороби 2%, **альтернаріозом та макроспоріозом** уражено 3% рослин на 25% площ. На 10% площ, від 1% до 5% плодів томатів уражені **верхівковою гниллю**.

Триває розвиток та харчування II покоління **яблуневої плодожерки**. Шкідника виявлено на 65% дерев, в залежності від саду і системи захисту. Гусеницями яблуневої плодожерки пошкоджено 1–5% плодів на деревах із 1 гус./плід. Спостерігаються гусениці 2-5 віків.

Триває відродження та шкодочинність гусениць **сливової плодожерки** II покоління. Пошкоджені плоди виявлено на 10% дерев, пошкоджено 1–5% плодів на деревах.

У плодівих садах продовжують шкодити **плодові кліщі** та **попелиці**. У незахищених садах приватного сектору кліщами заселено до 70% дерев. Середня чисельність становить: червоного - 2,3 екз./лист, бурого - 1,2 екз./лист, глодового - 1,0 екз./лист. Пошкоджено у середньому 3% листя, максимально – 8%.

Зеленою яблуневою попелицею заселено 70% дерев. Личинки пошкодили у середньому 4% листя, максимально - 9%, середня чисельність - 1 кол./лист, максимально -3. Личинки **вишневої попелиці** шкодять на 75% дерев. Заселено та пошкоджено 5% листя, максимально – 10%, середня чисельність - 1 кол./лист, максимально -2. **Сливова попелиця** заселила 45% дерев, у середньому - 4% листя, максимально - 7%, середня чисельність - 1 кол./лист, максимально - 2.

Личинками **каліфорнійської щитівки** у приватному секторі заселено 32% дерев за середньої чисельності 0,2 лич./п.м.г., максимально – 1. Пошкоджено у середньому 1,5% плодів, максимально – 4%.

Утримання спекотної сухої погоди у звітному періоді сприяє засиханню ураженого хворобами листя.

Виявлено поширення плодівих культур такими хворобами: **парша яблуні**. Прояви хвороби виявлено на 20% дерев. У середньому уражено 2% листя, максимально – 5, розвиток хвороби – 2%.

Моніліоз кісточкових виявлений на абрикосі, вишні, черешні. Уражено у середньому 12% дерев та 3% молодих пагонів із розвитком хвороби -3%.

Кокомікоз на черешні. Хворобою уражено 9% дерев, у середньому - 3% листя, максимально - 7%. Розвиток хвороби – 2%.

В виноградниках продовжують шкодити гусениці **гронової листокрутки і кліщі (павутинний, виноградний зудень)**.

Виноградний зудень заселив до 25% обстежених площ і до 5% кущів та 1-10% листя, чисельність становить 1, максимально – 3 екз./кущ, особливо у приватному секторі.

Продовжується розвиток і живлення гусениць **гронової листокрутки** другого покоління, які на 0,1–1,0% кущів пошкодили 0,10–0,20% грон. Чисельність гусениць становить 1,0 екз. на кущ.

У занедбаних та загущених виноградних насадженнях, де не проводились обробки фунгіцидами продовжується ураження рослин **мільдю і оїдіумом**. **Мільдю** уражено 2-5%, максимально 10% кущів, до 10% листків. **Оїдіумом** уражено до 2–5%, подекуди в осередках до 10% кущів, 1–4% листя, 3-5% грон.